

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پژوهش‌های موضوعی در روابط بین‌الملل

مسیرهای ستیزه و همکاری

تألیف:

گلن هاستد

دونا ال. لیکر

وگن پی. شانون

ترجمه:

اصغر دستمالچی

مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی

تهران - ۱۳۹۷

فهرست نویسی پیش از انتشار

سرشناسه: هاستد، گلن، Hastedt, Glenn.
عنوان و نام پایبندآور: پژوهش‌های موضوعی در روابط بین الملل: مسیرهای ستیزه و همکاری / گلن هاستد، دونا ال. لیکر، ووگن بی. شانون، ترجمه اصغر دستمالچی؛ [برای] مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه.

مشخصات نشر: تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۴۹۸ ص.

شابک: ۸-۸۷۲-۳۶۱-۹۶۴-۹۷۸

بها: ۴۸۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: عنوان اصلی: Cases in international relations: Pathways to conflict and cooperation, 2015

موضوع: روابط بین المللی - نمونه پژوهی

موضوع: تثبیت صلح - نمونه پژوهی

موضوع: مدیریت تعارض - نمونه پژوهی

شناسه افزوده: لیکر، دانا ال.

شناسه افزوده: شانون، وان بی.

شناسه افزوده: دستمالچی، اصغر، ۱۳۲۳-، مترجم.

شناسه افزوده: ایران. وزارت امور خارجه. مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی.

شناسه افزوده: ایران. وزارت امور خارجه. اداره چاپ و انتشارات.

رده بندی کنگره: ۳۴۱۲۴۲/هـ

رده بندی دیویی: ۳۲۷/۱۶

شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۸۷۵۳۵

پژوهش‌های موضوعی در روابط بین‌الملل: مسیرهای ستیزه و همکاری

تألیف: گلن هاستد، دونا ال. لیکر، ووگن بی. شانون

ترجمه: اصغر دستمالچی

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

هماهنگی امور نشر: بیتا طهرانیان

ویراستار ادبی: سمیره کریمی

صفحه‌آرایی: سحر حسینی صنعتی

صفحه‌آرایی، طراحی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

اداره چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید آقایی، چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

تلفن: ۲۲۲۹۷۰۲۹، نمابر: ۲۲۸۳۲۵۶۵

فروشگاه شماره ۱: تهران، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید آقایی

تلفن: ۲۲۸۰۲۶۶۲

فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ساختمان ناشران، طبقه همکف پلاک ۱۶/۲۲

تلفن: ۶۶۴۹۰۳۱۵-۰۲۱، تلفن فاکس: ۶۶۹۵۲۲۹۰-۰۲۱، تلفن همراه: ۹۳۵۹۳۰۴۳۷۱

فهرست مطالب

مقدمه مترجم	۱
پیشگفتار	۵
درباره نویسندگان	۱۲
۱- مسیرهای ستیزه و همکاری	۱۵

بخش نخست: امنیت نظامی

۲- مدیریت نیرو در دریای چین جنوبی	۴۱
۳- جنگ بین‌دولتی در عراق	۶۹
۴- جنگ ادواری اعراب و اسرائیل	۹۳
۵- مقاصد هسته‌ای ایران	۱۳۳
۶- واکنش نسبت به تروریسم بعد از ۱۱ سپتامبر	۱۵۵
۷- نبردگاه نامتعیین امنیت سایبری	۱۸۳

بخش دوم: امنیت اقتصادی

۸- سازمان‌دهی تجارت جهان	۲۱۵
۹- کمک غذایی راه‌حلی برای گرسنگی جهانی	۲۳۹
۱۰- اصلاح پولی جهانی بعد از بحران ۲۰۰۸	۲۷۵
۱۱- متحد کردن اروپا از طریق ارز مشترک	۳۰۷

بخش سوم: امنیت انسان

۱۲- امداد بشردوستانه بعد از زلزله هائیتی	۳۳۵
۱۳- قیام لیبی و مسئولیت حمایت	۳۶۷
۱۴- اداره مشاعات جهانی قطب شمال	۳۹۱
۱۵- تنش‌های مهاجرت در مرز آمریکا-مکزیک	۴۱۹
۱۶- مسئولیت اجتماعی و ماجرای نشت نفت بی‌پی	۴۴۹

فهرست تفصیلی

۱	مقدمه مترجم.....
۵	پیشگفتار.....
۱۲	درباره نویسندگان.....
۱۵	۱- مسیرهای ستیزه و همکاری.....
۲۳	شناختن ستیزه و همکاری.....
۲۶	قاب ۱-۱- تمرکز بر مفهوم: تئوری‌های روابط بین‌الملل، ستیز و همکاری.....
۲۸	مراحل گوناگون در مسیر ستیزه و همکاری.....
۲۸	مرحله ۱: زمینه و سوابق مشکل.....
۳۰	مرحله ۲: تعریف و شناخت مشکل و پاسخ.....
۳۴	مرحله ۳: مسأله‌تطور و تحول.....
۳۶	نتیجه: ساز و کار رفتار دولت.....
۳۷	خواندنی‌های پیشنهادی.....
۳۸	منابع اینترنتی.....
۴۱	۲- مدیریت قدرت در دریای جنوب چین.....
۴۲	جدل در دریای جنوب چین.....
۴۳	قاب ۲-۱- چکیده موضوع.....
۴۵	زمینه و سوابق قضیه.....
۴۵	تاریخ و اشغال.....
۴۶	قاب ۲-۲- تمرکز بر مفهوم: مدیریت قدرت در نظام بین‌المللی.....
۵۲	شناخت مشکل و واکنش: جاه‌طلبی سرزمینی و سیاست چین.....
۵۴	قاب ۲-۳- نور افکنی: اندیشه استراتژیک چین در دریای جنوب چین.....
۶۱	تطور و تحول مشکل: همان استراتژی، بازیگران نو.....
۶۵	نتیجه: مدیریت قدرت چین.....

۶۶ ..... تحلیل موضوعی.....

۶۷ ..... خواندنی‌های پیشنهادی.....

۶۷ ..... منابع اینترنتی.....

۳- جنگ دولت‌ها با عراق..... ۶۹

۷۰ ..... شناخت جنگ ۲۰۰۳ م. عراق.....

۷۱ ..... قاب ۱-۳- چکیده موضوع.....

۷۳ ..... قاب ۲-۳- تمرکز بر مفهوم: قوانین جنگ مندرج در منشور سازمان ملل متحد... ۷۳

۷۵ ..... زمینه و سوابق مشکل: تهدیدات و رقابت مفروض.....

۷۹ ..... تعیین مشکل و واکنش: بازرسی‌های سازمان ملل متحد و نگرش آمریکا.....

۸۳ ..... تطور و تحول مشکل: کاربرد زور.....

۸۶ ..... قاب ۳-۳- نور افکنی: تجویز کاربرد زور در عراق.....

۸۷ ..... نتیجه: پیش‌بینی ناپذیری جنگ.....

۸۹ ..... تحلیل موضوعی.....

۹۰ ..... خواندنی‌های پیشنهادی.....

۹۱ ..... منابع اینترنتی.....

۴- جنگ ادواری اعراب و اسرائیل..... ۹۳

۹۶ ..... قاب ۱-۴- چکیده موضوع.....

۹۷ ..... جنگ اعراب و اسرائیل.....

۹۹ ..... زمینه و ریشه‌های مشکل: ادعاهای متضاد بر سرزمین، ۱۹۴۸.....

۱۰۱ ..... تعیین مشکل و واکنش: پیشنهاد دو دولت.....

۱۰۴ ..... تطور و تحول مشکل: تقسیم.....

۱۰۸ ..... ماجراهای عرب-اسرائیلی بعد از ترک مخاصمه ۱۹۴۸.....

۱۰۸ ..... تعیین مشکل و واکنش.....

۱۰۸ ..... مسائل لاینحل، ۱۹۶۷.....

۱۰۹ ..... تطور و تحول مشکل: تصاعد حملات.....

۱۱۱ ..... شناخت مشکل و واکنش: مناقشات ماندگار، ۱۹۷۳.....

- تطور و تحول مشکل: استراتژی ژئوپلیتیک ۱۱۳
- ادوار قیام فلسطینی - اسرائیلی: انتفاضه ۱۱۷
- شناخت مشکل و واکنش: مسأله فلسطینیان ۱۱۷
- تطور و تحول مشکل: اسلو و توافقات رودخانه ویه ۱۲۴
- قاب ۳-۴ - نورافکنی: شناسایی در سازمان ملل متحد ۱۲۶**
- نتیجه‌گیری: خواست دیرینه صلح ۱۲۷
- تحلیل موضوعی ۱۳۰
- خواندنی‌های پیشنهادی ۱۳۱
- منابع اینترنتی ۱۳۲

۵- اهداف هسته‌ای ایران ۱۳۳

- ایران و جهان امروز ۱۳۴
- قاب ۱-۵ - چکیده موضوع ۱۳۵**
- زمینه مشکل و ریشه‌هایش: رقابت دراز مدت ۱۳۷
- قاب ۲-۵ - تمرکز بر مفهوم: عدم گسترش هسته‌ای ۱۴۱**
- تعیین مشکل و واکنش: هدف برنامه هسته‌ای ایران ۱۴۲
- قاب ۳-۵ - نورافکنی: فتوای رهبر معظم پیرامون سلاح هسته‌ای ۱۴۷**
- تطور و تحول مشکل: تحریم‌های سازمان ملل متحد ۱۴۷
- نتیجه: وضع موجود ۱۵۱
- تحلیل موضوعی ۱۵۳
- خواندنی‌های پیشنهادی ۱۵۴
- منابع اینترنتی ۱۵۴

۶- واکنش نسبت به تروریسم بعد از ۱۱ سپتامبر ۱۵۵

- قاب ۱-۶ - چکیده موضوع ۱۵۸**
- تروریسم و جنگ غیر متعارف امروز ۱۵۹
- زمینه و سوابق مشکل: طلوع القاعده ۱۶۱

قاب ۲-۶- تمرکز بر مفهوم: مقابله با تروریسم.....	۱۶۵
تعیین مشکل و واکنش: ۱۱ سپتامبر و یورش جهانی.....	۱۶۸
تطور و تحول مشکل: تحرک اوپاما.....	۱۷۲
قاب ۳-۶- نورافکنی: گسترش و تقویت القاعده.....	۱۷۶
نتیجه: مبارزه با تندروها.....	۱۷۸
تحلیل موضوعی.....	۱۷۹
خواندنی‌های پیشنهادی.....	۱۸۰
منابع اینترنتی.....	۱۸۱

۷- نبردگاه نامطمئن امنیت سایبری..... ۱۸۳

قاب ۱-۷- چکیده موضوع.....	۱۸۷
ماهیت مشکل امنیت سایبری.....	۱۸۹
قاب ۲-۷- تمرکز بر مفهوم: درجات ستیزه تهدید سایبری.....	۱۹۱
زمینه و ریشه‌های مشکل:.....	۱۹۷
سرچشمه جنگ سایبری.....	۱۹۷
تعیین مشکل و واکنش:.....	۲۰۲
هماهنگ کردن و ساخت استراتژی.....	۲۰۲
قاب ۳-۷- نورافکنی: روسیه و چین ابرقدرت‌های سایبری.....	۲۰۶
تطور و تحول مشکل: مسیر در حال ساخت.....	۲۰۸
نتیجه: تهدید سایبری در حال رشد.....	۲۱۰
تحلیل موضوعی.....	۲۱۱
خواندنی‌های پیشنهادی.....	۲۱۲
منابع اینترنتی.....	۲۱۲

۸- سازمان دادن به تجارت جهانی..... ۲۱۵

قاب ۱-۸- چکیده موضوع.....	۲۱۷
تجارت و قدرت: تأثیر منافع ملی بر دور دوحه.....	۲۱۸

- قاب ۲-۸- تمرکز بر مفهوم: استراتژی‌های تجارت ۲۲۰
- زمینه و سابقه مشکل: راه طولانی به دوحه ۲۲۲
- تشخیص مشکل و واکنش: تغییر تعادل قوا ۲۲۷
- قاب ۳-۸- نورافکنی: مسائل تجاری در کن کن (مکزیک) ۲۳۱
- تطور و تحول مشکل: تداوم بن بست ۲۳۳
- نتیجه: توزیع قدرت اقتصادی ۲۳۴
- تحلیل موضوعی ۲۳۶
- خواندنی‌های پیشنهادی ۲۳۷
- منابع اینترنتی ۲۳۷
- ۹- کمک غذایی راه‌حلی برای گرسنگی در جهان ۲۳۹
- شناخت گرسنگی جهانی: هدفی متحرک ۲۴۱
- قاب ۱-۹- چکیده موضوع ۲۴۳
- زمینه و سوابق مشکل: ناپدید شدن وفور ۲۴۷
- قاب ۲-۹- تمرکز بر مفهوم: سازمان‌های بین‌المللی به منزله ابزار حکومتداری جهانی ۲۴۸
- تعیین مشکل و واکنش: آمریکای منقسم ۲۵۶
- قاب ۳-۹- نورافکنی: کالبد شکافی بحران جهانی غذا ۲۶۱
- تطور و تحول مشکل: اوج و افول شورای جهانی غذا ۲۶۴
- نتیجه: تداوم بحران ۲۷۰
- تحلیل موضوعی ۲۷۲
- خواندنی‌های پیشنهادی ۲۷۲
- منابع اینترنتی ۲۷۳
- ۱۰- اصلاح پولی جهانی بعد از ۲۰۰۸ ..... ۲۷۵
- پاسخ جی ۲۰ به بحران مالی ۲۰۰۸ ..... ۲۷۷
- قاب ۱-۱۰- چکیده موضوع ۲۷۹
- قاب ۲-۱۰- تمرکز بر مفهوم: جهانی شدن ۲۸۷

زمینه و ریشه‌های مشکل: بحرانی آمریکایی جهانی می‌شود..... ۲۸۹
تعیین مشکل و واکنش: نگاه به درون و بیرون دولت ۲۹۲
قاب ۳-۱۰- نورا فکنی: گزینش مکانی برای مذاکرات پولی بین‌المللی..... ۲۹۵
تطور و تحول مشکل: ناپدید شدن از دیدگاه ۳۰۱
نتیجه: چالش‌ها نسبت به جی ۲۰..... ۳۰۲
تحلیل موضوع..... ۳۰۵
خواندنی‌های پیشنهادی ۳۰۶
منابع اینترنتی ۳۰۶

۱۱- اتحاد اروپا به وسیلهٔ ارز مشترک ۳۰۷

قاب ۱-۱۱- چکیدهٔ موضوع..... ۳۰۹
پیدایش یورو..... ۳۱۰
زمینه و سوابق مشکل: موازنهٔ مجدد در اروپای بعد از جنگ ۳۱۳
تعیین مشکل و واکنش: سلطهٔ مالی آلمان..... ۳۱۵
قاب ۲-۱۱- تمرکز بر مفهوم: تئوری ادغام..... ۳۱۷
قاب ۳-۱۱- نورا فکنی: اولویت‌های ملی در چانه‌زنی آلمان، انگلیس و فرانسه ۳۲۲
تطور و تحول مشکل: معاهدهٔ ماستریخت..... ۳۲۴
نتیجه: ملاحظات سیاسی و اقتصادی..... ۳۲۸
تحلیل موضوع..... ۳۲۹
خواندنی‌های پیشنهادی ۳۳۰
منابع اینترنتی ۳۳۱

۱۲- امداد بشردوستانه بعد از زلزلهٔ هائیتی ۳۳۵

هائیتی به مثابهٔ نمادی بشردوستانه ۳۳۷
قاب ۱-۱۲- چکیدهٔ موضوع..... ۳۳۹
قاب ۲-۱۲- تمرکز بر مفهوم: امنیت بشری ۳۴۱
زمینه و ریشه‌های مشکل: بنیاد لرزان سیاسی-اقتصادی..... ۳۴۳

تشخیص مشکل و واکنش: خرابی زلزله و امداد..... ۳۴۸
قاب ۳-۱۲- نور افکنی: حقوق بشر و انجمن حمایت سازمان ملل متحد در هائیتی ۳۵۵
تطور و تحول مشکل: گذرکردن از بحران ۳۶۰
نتیجه: درس‌هایی از امداد هائیتی ۳۶۳
تحلیل موضوعی..... ۳۶۵
خواندنی‌های پیشنهادی ۳۶۵
منابع اینترنتی ۳۶۶

۱۳- قیام لیبی و مسئولیت حمایت..... ۳۶۷

مداخله بین‌المللی در لیبی ۳۶۹
تعیین مشکل و ریشه‌هایش: رژیم قذافی ۳۶۹
قاب ۱-۱۳- چکیده موضوع ۳۷۰
قاب ۲-۱۳- تمرکز بر مفهوم: مداخله بشردوستانه و مسئولیت حمایت..... ۳۷۴
تعیین مشکل و واکنش: سرکوبی خشونت‌بار قیام لیبی ۳۷۵
تطور و تحول مشکل: قطعنامه‌های سازمان ملل متحد برای اقدام بین‌المللی..... ۳۸۲
قاب ۳-۱۳- نورافکنی: رویکرد جامعه عرب نسبت به بهار عربی..... ۳۸۷
نتیجه: علل و عواقب مداخله..... ۳۸۸
تحلیل موضوعی..... ۳۸۹
خواندنی‌های پیشنهادی ۳۹۰
منابع اینترنتی ۳۹۰

۱۴- اداره مشاعات جهانی قطب شمال ۳۹۱

قاب ۱-۱۴- چکیده موضوع ۳۹۳
کشف دوباره و بازتعریف قطب شمال ۳۹۵
قاب ۲-۱۴- تمرکز بر مفهوم: رژیم‌های بین‌المللی ۳۹۸
تعیین مشکل و سوابق: ادعای بین‌المللی و سرشاری منبع ۳۹۹
تعیین مشکل و واکنش: نبرد برای اداره قطب شمال ۴۰۲

- تطور و تحول مشکل: جهانی شدن و رقابت..... ۴۰۷
- قاب ۳-۱۴ - نورافکنی: منافع متعارض با پنج عضو شمالگان..... ۴۱۳**
- نتیجه: چه کسی باید حکم کند؟..... ۴۱۶
- تحلیل موضوعی..... ۴۱۷
- خواندنی‌های پیشنهادی..... ۴۱۸
- منابع اینترنتی..... ۴۱۸
- ۱۵- تنش‌های مهاجرتی در مرز آمریکا - مکزیک..... ۴۱۹**
- مهاجرت و مرز امروز آمریکا-مکزیک..... ۴۲۱
- قاب ۱-۱۵ - چکیده موضوع..... ۴۲۲**
- زمینه و سوابق مشکل: تقاضای کارگر و برنامه براسرو..... ۴۲۵
- تعیین مشکل و واکنش: سیاست‌های کنترل مرز..... ۴۳۱
- قاب ۲-۱۵ - تمرکز بر مفهوم: مهاجرت فرا-منطقه‌ای و جهانی شدن..... ۴۳۲**
- تطور و تحول مشکل: ناخرسندی از جهانی شدن..... ۴۴۱
- نتیجه: سازش میان امنیت و مهاجرت..... ۴۴۶
- تحلیل موضوعی..... ۴۴۷
- خواندنی‌های پیشنهادی..... ۴۴۷
- منابع اینترنتی..... ۴۴۸
- ۱۶- مسئولیت اجتماعی و نشت نفت بی پی..... ۴۴۹**
- قاب ۱-۱۶ - چکیده موضوع..... ۴۵۱**
- نشت نفت دیپ واثر هورایزون..... ۴۵۲
- قاب ۲-۱۶ - تمرکز بر مفهوم شرکت‌های چند ملیتی و مسئولیت اجتماعی..... ۴۵۵**
- زمینه و سوابق مشکل: تقاضای رو به رشد برای نفت..... ۴۵۷
- تعیین مشکل و واکنش: منافع اقتصادی و ایمنی..... ۴۶۵
- قاب ۳-۱۶ - نورافکنی: اسارت سرویس مدیریت مواد معدنی..... ۴۶۷**
- تطور و تحول مشکل: جبران خسارات و اقدامات ایمنی آینده..... ۴۷۶

۴۷۹	نتیجه: مسئولیت و پاسخگویی نسبت به فاجعه
۴۸۱	تحلیل موضوعی
۴۸۲	خواندنی‌های پیشنهادی
۴۸۲	منابع اینترنتی